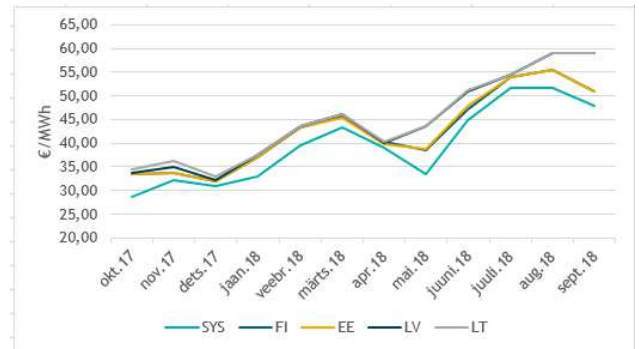

Energiaturud - 2018 september

30.10.2018

- Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli septembris 50,93 €/MWh; süsteemihind oli 47,98 €/MWh;
- Soome hind oli Eesti hinnast 0,07 euro võrra kõrgem, Läti hind 8,06 euro võrra kõrgem;
- Leedus gaasibörsil GET Baltic kaubeldud maagaasi hind oli Eesti hinnapiirkonnas 23,92 €/MWh, tőustes võrreldes augustiga 4,7%. "Baltic Gas Spot Indexi (BGSi)" hind oli 24,62 €/MWh, tőustes augustiga võrreldes 7%;
- Konkurentsiamet kooskõlastas Eesti-Läti piiri kohta regionaalse spetsiifilise lisa Euroopa ühtlustatud pikaajaliste ülekandeõiguste jaotamiseskirjale (HAR), mis käsitleb PTR-de ja FTR-de jaotamistingimusi Balti võimsusarvutuse ala kohta. Metoodika on leitav Eleringi veebilehel: <https://elering.ee/sites/default/files/attachments/Estonia-Latvia%20bidding%20zone%20border%20specific%20annex.pdf>
- Konkurentsiamet kooskõlastas Euroopa süsteemihaldurite ühise SO GL-ist (System Operation Guidelines) tuleneva CGMM-v3 - ühise võrgumudeli metoodika. Metoodika on leitav Eleringi veebilehel: <https://elering.ee/sites/default/files/attachments/Cgmm-v3-as-of-2018.pdf>

NP hinna- piirkond	Keskmine hind (€/MWh)		
	2018 september	2018 august	2017 september
Eesti	50,93	55,38	32,27
Läti	58,99	59,05	37,69
Leedu	59,11	59,03	37,79
Soome	51,00	55,48	37,27

Viimase 12 kuu keskmised hinnad

September 2018 (€/MWh)	Min tunnihind	Keskmine hind	Max tunnihind
NP Süsteem	2,33	47,98	67,93
NP Soome	2,33	51,00	74,95
NP Eesti	2,33	50,93	74,95
NP Läti	2,4	58,99	133,23
NP Leedu	2,4	59,11	135,99

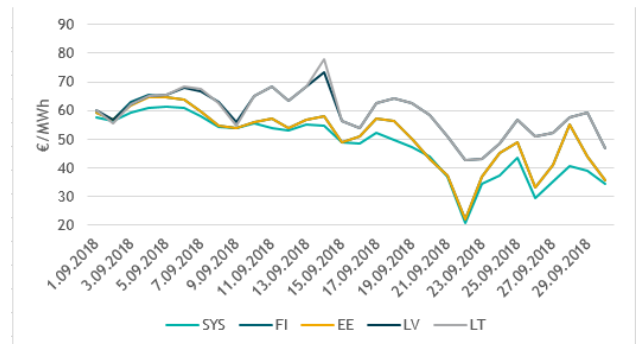
Energiahinnad

Elektri börsihinnad

Elektribörs	Keskmine hind (€/MWh)			
	2018 september	2018 august	2017 september	
Nord Pool (SYS)	47,98	51,73	31,59	
EPEX* (base/ peak)	ELIX	50,13 / 52,87	51,76 / 53,37	27,74 / 28,87
	PHELIX	54,83 / 57,06	56,19 / 58,13	30,85 / 32,08
	France	61,97 / 65,61	58,40 / 61,16	32,01 / 33,84

* EPEX - European Power Exchange

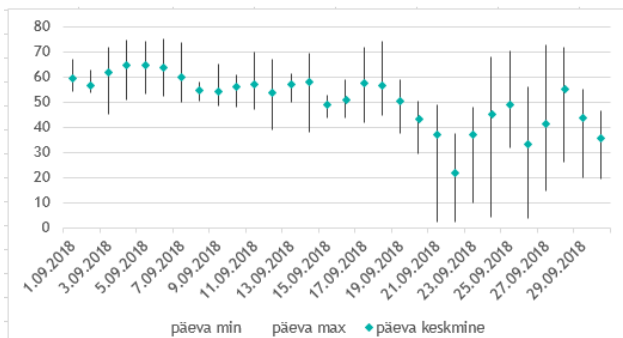
Põhjamaade elektribörsi Nord Pool (NP) septembri hinnad langesid kuises võrdluses peaaegu kõigis hinnapiirkondades, erandiks Leedu, kus hind veidi tõusis. Kõrgeim oli hind Lätis ja Leedus. Süsteemihind langes eelmise kuuga võrreldes 7%. Hinda kujundavatest teguritest on ülevaade [Energiahindade mõjurid](#) all.

NP päeva keskmised hinnad 2018. aasta septembris

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva hindade erinevus Soome ja Lätiga võrreldes

NP Eesti hinnapiirkonna hindade volatiilsus septembris 2018

9,27% Nord Pool Eesti hinnapiirkonna septembri järgmise päeva tunnihindadest jäid vahemikku 40-45 €/MWh, 15,99% oli hind alla 40 €/MWh ja ülejäänud tundidel oli hind üle 45 €/MWh. 11 päeval oli päevaste miinimum ja maksimumhindade erinevus üle 30 €/MWh. Maksimaalne päevane kõikumine oli 63,94 €/MWh.

Maagaasi hulgituru hind

Info Balti riikide ühtse gaasituru tehingute kohta on kättesaadav GET Balticu [koduleheküljel](#).

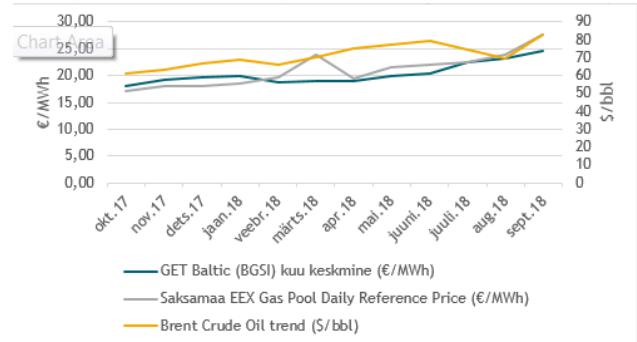
Kuigi Eesti gaasisüsteem ei ole võrgu kaudu ühendatud Soome ega Kesk-Euroopa gaasivõrguga, toome võrdluse huvides ära ka naaberturgude hinnainfo.

September 2018 (€/MWh)		Keskmine hind	Kuine muutus	Min hind	Max hind
GET Baltic	BGSI*	24,62	7%	23,09	25,71
	Eesti	23,92	4,70%	23,09	25,37
	Läti	24,54	7%	23,7	25,4
	Leedu	24,65	6,62%	23,13	25,71
Soome Kaasupörssi**		26,69	16,42%	25,76	27,59
GASPOOL***		27,60	15,58%	26,01	29,86

* BGSI - Baltic Gas Spot Index

** Võrdluse huvides teisendatud ülemisele kütteväärtusele: Eestis ja Leedus kasutatakse gaasi ostu-müügi lepingutes ülemist kütteväärtust, Soome gaasibörsil aga alumist kütteväärtust. Kuna alumise ja ülemise kütteväärtuse vahe on keskmiselt 10%, on hindade võrdlemiseks Kaasupörssi hindu korrigeeritud 10% võrra.

*** EGSI - European Gas Spot Index

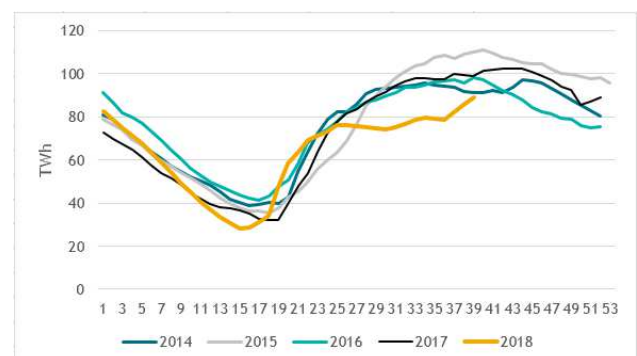
Viimase 12 kuu keskmised maagaasi hulgituru hinnad

Energiahindade mõjurid

Olulisemad energiahindade mõjurid:

- veeolud Põhjamaade hüdroreservuaarides ja Läti Daugava jões - mõju Baltikumi elektri börsihinnale;
- CO₂ emissioonikvootide hinnad - mõju elektri hulgituruhindadele läbi elektritootmiseks kasutatavate CO₂-mahukate kütuste kasutamise kulu;
- kütuste maailmaturu hinnad - mõju maagaasi hinnale, kuna paljud maagaasi lepingud ning sealhulgas ka Eesti Gaasi poolt Gazpromilt ostetava maagaasi leping seob ostuhinna maailmaturu kerge kütteõli (Gasoil 0,1%) ja raske kütteõli (FuelOil 1,0%) viimase üheksa kuu keskmise hinnaga;
- euro ja dollari kurss - kuna kütuste hinnad maailmaturul määratakse USA dollarites, mõjutab maagaasi impordihinda ka euro ja USD kurss - dollari tugevnemine muudab kütuse kallimaks.

Põhjamaade (Norra, Rootsi ja Soome) hüdroreservuaaride täituvus oli septembri lõpus ca 73% tasemel maksimaalsest (100% 02.01.2012 121 429 GWh), eelneval neljal aastal on reservuaaride täituvus samal ajal olnud ligi 89%.

Hüdroreservuaaride täituvus Põhjamaades 2014-2018

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	September 2018	August 2018
CO ₂ emissioonikvootide hind (min ... max €/t)	18,87 ... 25,19	17,36 ... 21,28

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	September 2018	August 2018
€/§ kurss kuu viimasel pangapäeval	1,1576	1,1651
Toornafta hind (Brent) (\$/bbl) kuu lõpu seis	82,72	69,8

Septembris langes toornafta hind 82,72 dollarini barrelist. Jätkuvalt on tõusnud CO₂ emissioonikvootide hinnad, mis jäid septembris vahemikku 18,87 - 25,19 €/t.

Võimsusvood

Elektrienergia järgmise päeva kaubanduslikud vood

Sept 2018*	Võimsusvoog, tunde	Turule antud võimsusest kasutatud	100% turule antud võimsusest kasutuses, tunde	Pudelikael ELBAS kauplemise järel, tunde
EE>FI	149/720 (268/744)	10,7% (15,3%)	16/720 (31/744)	16/720 (11/744)
FI>EE	544/720 (431/744)	34,21% (15,7%)	1/720 (0/744)	1/720 (0/744)
EE>LV	646/720 (642/744)	74,22% (63%)	400/720 (288/744)	374/720 (388/744)
LV>EE	72/720 (99/744)	4,42% (3,7%)	5/720 (5/744)	5/720 (5/744)

* Võrdlus eelmise kuuga

Sept 2018*	Piirang, tunde****	Pudelikaela tundi normaalrežiimil**	Rampimise piirang, tunde***
EE>FI	150/720 (0/744)	16/720 (31/744)	7/720 (10/744)
FI>EE	0/720 (0/744)	1/720 (0/744)	
EE>LV	720/720 (744/744)	400/720 (288/744)	-
LV>EE	657/720 (744/744)	5/720 (5/744)	

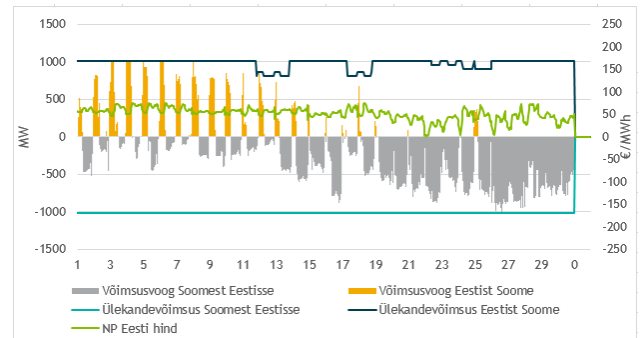
* Võrdlus eelmise kuuga

** Normaalrežiimiks antud kontekstis loetakse aega, mil elektrisüsteemis ei toimunud hooldus- või remonttöid ja puudusid ka temperatuuridest tingitud piirangud.

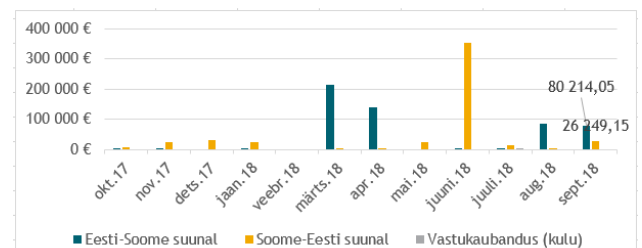
*** Alalisvooluühenduste rampimise piirang tähendab, et kõiki turutehinguid ei olnud võimalik täita, sest võimsusvoog EstLinkidel ei tohi muutuda üle 600 MW tunnis. Tegemist ei ole EstLinkidest tingitud tehnilise piiranguga, piirang on vajalik Põhjamaade sünkronala elektrisüsteemide töökindla talitluse tagamiseks.

****Piirangu alla arvestatakse ka temperatuuridest tingitud piirangud liinidel.

Eesti-Soome

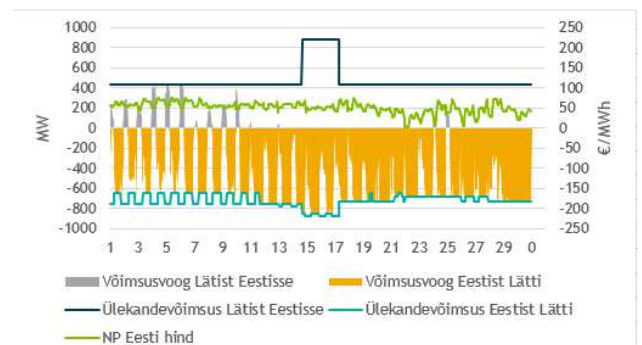

NP Eesti ja NP Soome vahelised võimsusvood 2018. a septembris

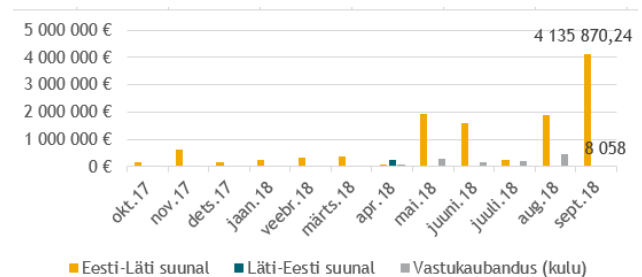

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse jaotamise tulu ja vastukaubanduse kulu EstLink kaablite omanikele

Eesti-Läti

NP Eesti ja NP Läti vahelised võimsusvood 2018. a septembris

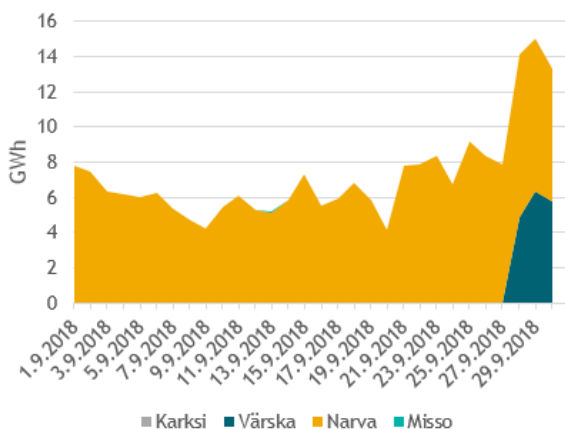

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse tulu ja vastukaubanduse kulu Eesti-Läti piiri

Gaasivood

Sept. 2018	Tehniline läbilaskevõime (GWh/päev)		Tipukoormus (GWh/päev)	Kogus (GWh)
	Max rõhul	Tegelik (keskmine)		
Karksi	73,5	55,9	0	0
Värskas	42,0	28,2	6,3	17,0
Narva	31,5	15,5	9,3	199,1

Septembris toimus Eesti gaasivarustus Värskas ja Narva gaasimõõtejaamade (GMJ) kaudu. Kuu lõikes jäi gaasivoog Eesti süsteemi päevas 4,1 ja 15 GWh vahele.

Füüsiline gaasivoog Eesti gaasisüsteemi piiripunktides 2018. aasta septembris

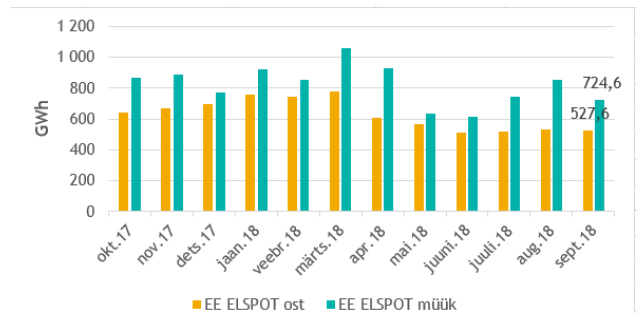
Bilansiplaanide mittekinnitamist ja pro-rata meetodil ülekandevõimsuse jaotamist ei esinenud. Eksport (transiit Narva-Värskas) oli tingitud Gazpromi remonttöödest

Septembris kasutati jaotatud võimsust järgnevalt:

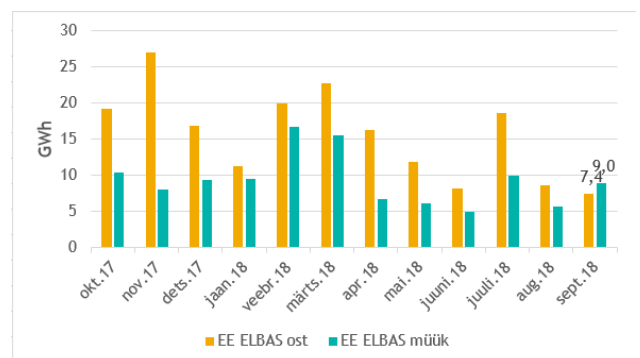
Asjaomane punkt (kWh/d)	Kuine kindel võimsus	Järgmise päeva kindel võimsus	Päevasisene kindel võimsus	Implicit-Järgmise päeva kindel võimsus
Karksi sissevool	0	132 000	0	138 000
Värskas sissevool	35 650 000	14 681 085	15 913 878	0
Misso sissevool	0	22 680	6 580	0

Energiakogused

Elektri kaubanduslikud kogused

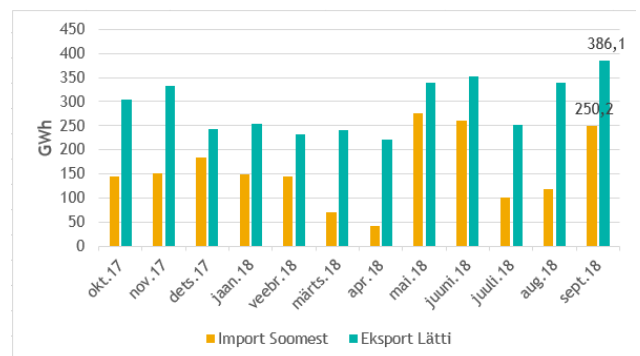

Viimase 12 kuu NP järgmise päeva (ELSPOT) Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdnud kogused

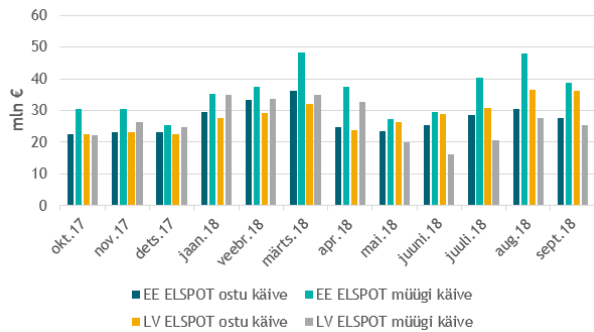
Viimase 12 kuu NP päevasele turul (ELBAS) kaubeldud kogused

Eesti turuosaliseid ostsid septembris siseriiklikuks tarbimiseks elektrit järgmise päeva (ELSPOT) ja päevasiseselt (ELBAS) turult kokku 89,2% ulatuses ehk 535,0 GWh. Eestis toodetud elektrist müüdi järgmise päeva ja päevasisesel turul 92,0% ehk 733,5 GWh.

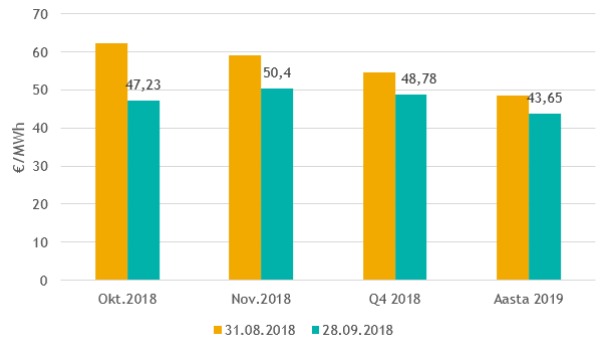

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu (ELSPOT) import Soomest ja eksport Lätti

NP Eesti hinnapiirkonna septembri järgmise päeva ostetud koguste käive oli 27,5 mln eurot ja NP Läti piirkonnas 36,2 mln eurot. Müüdnud elektrienergia käive oli Eesti hinnapiirkonnas 38,7 mln eurot ja Läti hinnapiirkonnas 25,3 mln eurot.

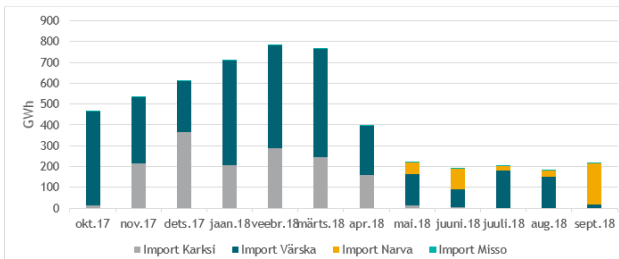
Viimase 12 kuu NP Eesti ja NP Läti hinnapiirkondades ostetud ja müüdü koguste käive

NP EE hinnapiirkonna eeldatav hind Nasdaq OMX tuleviku-tehingute hindade põhjal

Maagaasi import

Septembris imporditi maagaasi Eestisse 216,1 GWh. Augustiga võrreldes on seda 20,5 % rohkem ning 2017. a septembriga võrreldes 13,6 % vähem. Enamik gaasist imporditi Narva GMJ kaudu.

Viimase 12 kuu jooksul Eestisse imporditud maagaasi kogused

Bilansiplaanide järgi impordisid bilansihaldurid augustis gaasi Värsk, Narva, Karksi ja Misso piiripunktide kaudu.

Maagaasi kütteväärtus

	September 2018	August 2018
Wobbe arv (kWh/m ³)	13,82	13,79
Alumine kütteväärtus (kWh/m ³)	9,450	9,435
Ülemine kütteväärtus (kWh/m ³)	10,48	10,44

Elektri tulevikutehingud

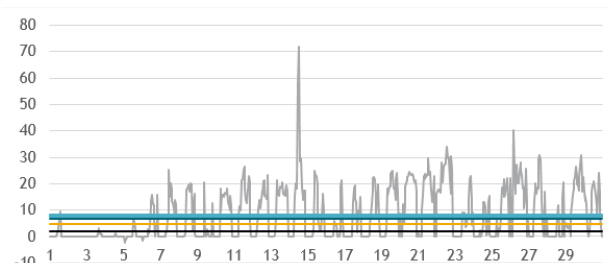
Nasdaq OMX Commodities 2018. aasta septembri viimase kauplemispäeva (28.09.2018) tulevikutehingute põhjal kujuneb Nord Pool elektribörsi süsteemihinnaks 2018. a oktoobris 42,95 €/MWh. EPAD Tallinn lepingute sulgemishind oli 2018. aasta oktoobri tootel 4,28 €/MWh ehk tehingute põhjal kujuneb oktoobri keskmiseks elektrienergia hinnaks NP Eesti hinnapiirkonnas 47,23 €/MWh (augusti lõpu tehingute põhjal 62,2 €/MWh).

EEX Power Derivatives futuurid, €/MWh	2019. a futuuride baas- ja tipukoormuse tunnihind	
	28.09.2018	31.08.2018
Phelix Power Futures (Saksamaa)	53,71/65,55	50,7/61,62
French Financial Futures (Prantsusmaa)	59,22/75,87	56,13/70,32

Limiteeritud PTR-ide oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja Augstsprieguma tīkls kokkuleppe kohaselt rakendatakse Eesti ja Läti vahelisel piiril osaliselt elektri ülekandevõimsuste limiteeritud otsest jaotusmehhanismi.

Oksjon	Kuup.	Kogus MW	Hind, €/MW tunnis	Osalejad (edukad/kokku)	Tegelik hinnavahe, €/MWh
Y-2018	20.09.17	300	1,85	9/10	-
Q3-18	16.05.18	50	6,73	8/9	4,03
September 2018	22.08.18	150	4,59	8/10	8,06

— Hindade erinevus, €/MWh — Aasta toote hind, €/MW tunnis
— Kvartali toote hind, €/MW tunnis — Kuu toote hind, €/MW tunnis
— Keskmine hinnaerinevus, €/MWh

Limiteeritud PTR võrdlus NP Eesti ja Läti hinnapiirkonna hinnaerinevusega 2018. a septembris

Septembris oli süsteemihaldurite riskimaandamis-instrumentide kulu 1 769 515,00 eurot.

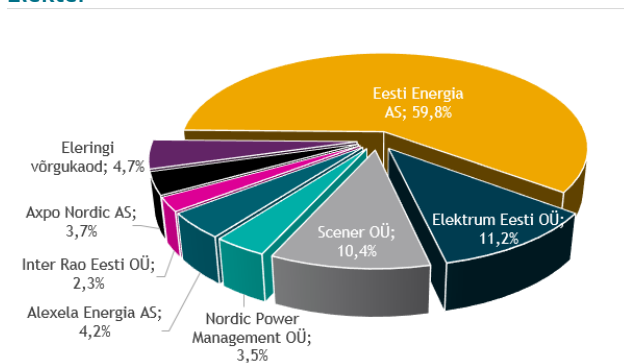
25.09.2018 toimus oksjon oktoobri võimsusele Eesti-Läti piiril. Sel oksjonil osales kokku 10 turuosalist ja müüdi 150 MW igaks kuu tunniks - võimsus jagunes 10 turuosalise vahel. Toote hinnaks kujunes 7,01 €/MW tunni kohta.

Vastavalt süsteemihaldurite vahelisele lepingule korraldab alates 30.11.2016 oksjonid AS "Augstsprieguma tīkls". Täiendav teave oksjoni tulemuste, tingimuste, kalendri ja registreerimisvormi kohta on kättesaadav Eleringi [veebilehel](#) ja AS "Augstsprieguma tīkls" [veebilehel](#). 2019. aastal läheb võimsuste oksjonite korraldamine üle-Euroopalisele platvormile (Singel Allocation Platform (SAP), mida haldab ettevõtte JAO (<http://www.jao.eu>) (link). Esimene oksjon 2019 aasta kohta, mis toimub SAPI platvormil on 2019 aasta oksjon, mille leidis aset 30.10.2019.

Bilansihaldurite portfellid

Tabelites on bilansihaldurite portfellide osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansipiirkonnas mõõdetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansiporfellide turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektri ja gaasi müügil lõpptarbijatele, kuna bilansiporfell sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektri- ja gaasikuseid.

Elekter

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahude alusel septembris 2018

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad elektri avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

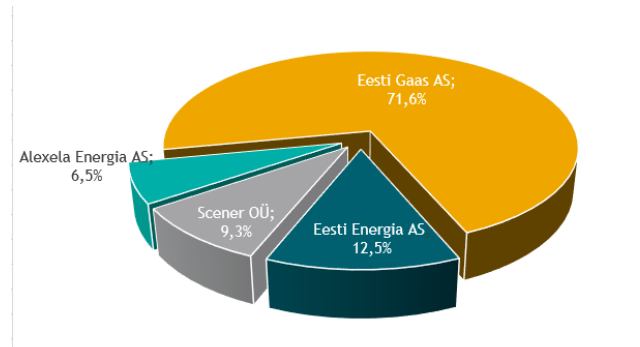
Osakaal EES tarbimisest, %	September 2018	August 2018	Juuli 2018
Eesti Energia AS	59,8	59,3	59,4
Elektrum Eesti OÜ	11,2	11,5	11,5
Scener OÜ	10,4	10,7	10,6
Alexela Energia AS	4,2	4,0	4,1
Nordic Power Management OÜ	3,5	3,7	3,9
Axpõ Nordic AS	3,7	3,7	3,7
Inter Rao Eesti OÜ	2,3	2,3	2,4

Osakaal EES tarbimisest, %	September 2018	August 2018	Juuli 2018
Eleringi võrgukaod	4,7	4,7	4,5

Bilansihaldurite portfellide osakaalud vastavalt tootmismahtudele jagunesid järgnevalt:

Osakaal EES tootmisest, %	September 2018	August 2018	Juuli 2018
Eesti Energia AS	83,1	87,8	85,5
Scener OÜ	7,8	6,2	7,6
Nordic Power Management OÜ	6,1	3,7	3,9
Fortum Eesti AS	1,8	1,6	1,8
Elektrum Eesti OÜ	0,6	0,3	0,3
Alexela Energia AS	0,6	0,4	0,4

Gaas

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahude alusel septembris 2018

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad gaasi avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Osakaal tarbimisest, %	September 2018	August 2018	Juuli 2018
Alexela Energia AS	6,5	5,4	5,4
Baltic Energy Partners OÜ*	0	0	0
Eesti Energia AS	12,5	16,2	13,6
Eesti Gaas AS	71,6	67,0	70,3
Elektrum Eesti OÜ	0,0	0,0	0,02
Scener OÜ	9,3	11,3	10,6
Trafigura Trading (Europe) SARL*	0	0	0
Verum Plus AG*	0	0	0
Latvijas Gāze	0,1	0,1	0,09

*Lõpptarbijatele gaasi ei müü

Allikad:

Nord Pool, Elering, European Energy Exchange AG (EEX), Nasdaq OMX, Amber Grid, GET Baltic, Kaasupõrssi, Platts, Euroopa Keskpank, Bloomberg

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa maagaasi, elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamisega seoses võivad tekkida.